

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αρ.Φακ. ΓΝΣ 102809
Αρ.Φακ. Κ.Υ.Ν.Σ.Κ.:419922**

Αύξων αριθμός Πρακτικού 1323/2025

Τμήμα Β΄

Συνεδρίαση 45^η

της 4^{ης} Νοεμβρίου 2025

Παρόντες

Πρόεδρος: Χρήστος Μητκίδης, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Δημήτριος Καμάρης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Παναγιώτης Δημόπουλος, Ξανθή Μπασάκου, Αναστασία Βασιλείου, Θεόδωρος Στριλάκος, Νικόλαος Τσίρος, Μαρία Γεωργιάδη και Διονύσιος Ζαχαρόπουλος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Μαρία Σταμέλου, Πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Θέμα: Αποδοχή ή μη της εξώδικης αίτησης του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Δικηγορικός Σύλλογος Χίου» με ημερομηνία 3-4-2025 και αρ. πρωτ. ΗΥΕΞ55496/2025 για την αναγνώριση απαιτήσεών του, που αντιστοιχούν σε δικηγορική αμοιβή και δικαστικά έξοδα σύμφωνα με την με αριθμό 294/2011 απόφαση του Εφετείου Αιγαίου.

-----
1. Το παραπάνω θέμα εισάγεται στο Β΄ Τμήμα του Ν.Σ.Κ. σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 περ. α΄ και παρ. 3, σε συνδυασμό με το άρθρο 7 παρ. 1 του ν. 4831/2021 (Α΄170), κατόπιν της με αριθμό 26/2025 Πράξης της Τριμελούς Επιτροπής του Γραφείου Ν.Σ.Κ. στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, με την οποία παραπέμφθηκε η υπόθεση ενώπιόν του.

2. Στη συνεδρίαση συμμετείχε το μέλος του Τμήματος, Αναστασία Βασιλείου μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e:Presence, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 11 του ν. 4831/2021.

3. Ο Πρόεδρος, αφού διαπίστωσε την ύπαρξη νόμιμης απαρτίας, έδωσε τον λόγο στην εισηγήτρια, η οποία αναφέρθηκε εκτενώς στην εισήγησή της με αριθ. πρωτ. 225-1242/102809, που αναρτήθηκε στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Ν.Σ.Κ. (ΟΠΣ) την 29-10-2025, συνοδευόμενη από τα κρίσιμα έγγραφα και ζήτησε να γνωμοδοτήσει το Τμήμα σύμφωνα με αυτήν.

4. Από τα τεθέντα υπόψη του Τμήματος στοιχεία, προκύπτουν τα ακόλουθα:

α. Με την με αριθμό 1065687/5997/Δ0010/20-08-2004 ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Μεταφορών και Επικοινωνιών κηρύχθηκε αναγκαστική απαλλοτρίωση συνολικής έκτασης 140.307,12 τ.μ. με σκοπό την επέκταση του πεδίου ελιγμών και την ανάπτυξη των εγκαταστάσεων του αερολιμένα Χίου, η οποία δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 764/τ.Δ/24-08-2004.

β. Με την με αριθμό 9/2010 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χίου καθορίστηκε η προσωρινή τιμή μονάδας για την αποζημίωση των δικαιούχων και με την με αριθμό 294/2011 απόφαση του Εφετείου Αιγαίου καθορίστηκε η οριστική τιμή μονάδας. Την απόφαση αυτή αποδέχθηκε το Ελληνικό Δημόσιο με το με αριθμό 6674/2012 Πρακτικό Ν.Σ.Κ., το οποίο εγκρίθηκε νόμιμα με την από 7-12-2012 επισημειωματική πράξη του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομικών.

γ. Η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (Υ.Π.Α) προέβη στη συντέλεση της απαλλοτρίωσης μόνο για το βόρειο τμήμα της κηρυχθείσας απαλλοτρίωσης, έκτασης 74.842,14 τ.μ., με την ανακοίνωση της παρακατάθεσης της αποζημίωσης στο ΦΕΚ 58 / τ. ΑΑΠ/28-02-2012, οπότε και συντελέστηκε η απαλλοτρίωση για το τμήμα αυτό της έκτασης. Για την υπόλοιπη έκταση των 65.464,98 τ.μ. η απαλλοτρίωση ανακλήθηκε αυτοδίκαια και εκδόθηκε η σχετική βεβαίωση με αριθ. πρωτ. ΔΔΠ Β 0019639 ΕΞ 2017 0627Β ΕΞ 2017/4-12-2017 του Υπουργείου Οικονομικών περί μερικής αυτοδίκαιης άρσης της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, λόγω μη καταβολής αποζημίωσης εντός 18μήνου από την έκδοση της απόφασης καθορισμού προσωρινής τιμής μονάδας αποζημίωσης.

δ. Ακολούθως και επειδή η ΥΠΑ δεν κατέβαλε στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων τα ποσά που αντιστοιχούν στη δικηγορική αμοιβή και τα δικαστικά έξοδα, όπως προσδιορίστηκαν με την πιο πάνω εφετειακή απόφαση 294/2011, για τις ιδιοκτησίες για τις οποίες η απαλλοτρίωση ανακλήθηκε αυτοδίκαια, υποβλήθηκε στο ΝΣΚ από τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών το υπ' αριθ. πρωτ. Κ.Γ./ΔΤΥ/Β 3595/16-2-2022 ερώτημα, που απαντήθηκε με την με αριθμό 61/2022 Γνωμοδότηση του Γ' Τμήματος ΝΣΚ, η οποία έγινε αποδεκτή από τον Υπουργό Υποδομών και

Μεταφορών. Με την γνωμοδότηση αυτή έγινε ομόφωνα δεκτό ότι α) για όλες τις ιδιοκτησίες για τις οποίες δεν συντελέστηκε η απαλλοτρίωση λόγω μη παρακατάθεσης της πλήρους αποζημίωσης και έχει αυτοδικαίως αρθεί, το Ελληνικό Δημόσιο υποχρεούται παρόλα αυτά στην καταβολή της δικηγορικής αμοιβής και της δικαστικής δαπάνης, όπως προσδιορίστηκαν με την απόφαση καθορισμού οριστικής τιμής, εφόσον οι απαιτήσεις αυτές δεν έχουν υποπέσει σε παραγραφή, ανεξάρτητα αν οι καθών η απαλλοτρίωση έχουν επιδιώξει ή μη τη διατήρηση της απαλλοτρίωσης ή αν έχουν ασκήσει αγωγή για την επιδίωξη της αποζημίωσης και β) επί των ανωτέρω ποσών δεν οφείλονται τόκοι υπερημερίας καθώς δεν προκύπτει επίδοση αγωγής προς το Ελληνικό Δημόσιο με αίτημα την καταβολή τους.

ε. Στη συνέχεια και επειδή ορισμένοι δικαιούχοι της αποζημίωσης εκπροσωπήθηκαν στη δίκη και από δικηγόρο, μέλος Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης, ήτοι διαφορετικής περιφέρειας εκείνης του δικάσαντος δικαστηρίου, συντάχθηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Ελληνικού Δημοσίου οι πίνακες παρακατάθεσης δικηγορικής αμοιβής και εξόδων και εκδόθηκαν οι σχετικές αποφάσεις αναγνώρισης δαπάνης για τον Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης και για τον Δικηγορικό Σύλλογο Χίου. Ακολούθως εκδόθηκε το με αριθμό 222273/2024 γραμμάτιο παρακαταθήκης ποσού 236.113,54 ευρώ και δημοσιεύθηκε η σχετική ειδοποίηση παρακατάθεσης αποζημίωσης μόνο υπέρ του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης (Δ'936/31-12-2024). Τούτο διότι, κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών από την Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης (ΔΟΔ) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών διαπιστώθηκε ότι οι αντίστοιχες απαιτήσεις των δικηγόρων που ανήκουν στο Δικηγορικό Σύλλογο Χίου, έχουν υποπέσει σε παραγραφή και συνεπώς αποτελούν δαπάνη μη νόμιμη και μη κανονική, η οποία δεν δύναται να ενταλματοποιηθεί.

στ. Κατόπιν τούτου το ανωτέρω ΝΠΔΔ με την επωνυμία «Δικηγορικός Σύλλογος Χίου» ζήτησε με την εξεταζόμενη αίτησή του προς το ΝΣΚ την αναγνώριση, ως μη παραγεγραμμένων, των απαιτήσεών του από το Ελληνικό Δημόσιο με σκοπό την καταβολή τους, επικαλούμενο ως μόνο διακοπτικό της παραγραφής των απαιτήσεών του έναντι του Ελληνικού Δημοσίου γεγονός, την επίδοση από τον πληρεξούσιο δικηγόρο Θεσσαλονίκης στο Ελληνικό Δημόσιο του από 14-12-2016 (με αριθμό βιβλίου Απογράφων 29/2016) Α' Απογράφου εκτελεστού της με αριθμό 294/2011 απόφασης Εφετείου Αιγαίου, που εκδόθηκε από τον ίδιο, ο οποίος υπογράφει και την εντολή επίδοσης κάτωθι αυτού.

5. Από τις εφαρμοζόμενες εν προκειμένω διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη από τις αρμόδιες υπηρεσίες και το σύνολο των εγγράφων του φακέλου της υπόθεσης μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται α) η απόφαση με αριθμό 294/2011 του Εφετείου Αιγαίου περί καθορισμού οριστικής τιμής μονάδος απαλλοτρίωσης, β) η με αριθμό 61/2022 Γνωμοδότηση του Γ' Τμήματος ΝΣΚ, γ) τα έγγραφα απόψεων των υπηρεσιών επί της αίτησης και συγκεκριμένα το με αριθμ.πρωτ.158283/1-10-2025 έγγραφο του Τμήματος Απαλλοτριώσεων (β) της Διεύθυνσης Απαλλοτριώσεων, Τοπογραφήσεων και Γεωπληροφορικής (Δ25) και το με αριθμ.πρωτ. 84011/2025 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης, και τα συνημμένα σε αυτά σχετικά και δ) η εξώδικη αίτηση και όσα επικαλείται το αιτούν σε αυτήν, προκύπτουν τα εξής:

Η εξεταζόμενη απαίτηση έχει ήδη αναγνωριστεί με την πιο πάνω δικαστική απόφαση καθορισμού οριστικής τιμής και έχει ήδη εκδοθεί η με αριθμό 61/2022 Γνωμοδότηση ΝΣΚ, σχετικά με την εκτέλεσή της, κατά το μέρος της καταβολής της προσδιορισθείσας με αυτήν της δικηγορικής αμοιβής και εξόδων για τις ιδιοκτησίες εκείνες για τις οποίες δεν συντελέστηκε η απαλλοτρίωση, αλλά έχει αυτοδικαίως αρθεί και για την επελθούσα αυτοδίκαιη άρση έχει εκδοθεί και η σχετική βεβαίωση μερικής αυτοδίκαιης άρσης της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης.

6. Για το ζήτημα της παραγραφής της αξίωσης για την είσπραξή της ως άνω αμοιβής εφαρμογή έχουν οι διατάξεις του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού και ειδικότερα, δεδομένου ότι πρόκειται για απαίτηση αναγνωρισμένη με δικαστική απόφαση, εφαρμογή εν προκειμένω έχει η διάταξη του άρθρου 90 αριθ. 6 του ν.2362/1995, η οποία ίσχυε τόσο κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης 294/2011 (ημερομηνία δημοσίευσης 9-12-2011), αλλά και κατά τον χρόνο κήρυξης της απαλλοτρίωσης (2004), όπως εξάλλου αυτή επαναλήφθηκε αυτούσια και με την διάταξη του άρθρου 140 αρ. 6 του ισχύοντος Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού, ν. 4270/2014 (Α' 143). Συνεπώς η ως άνω αξίωση υπόκειται στην οριζόμενη στο άρθρο αυτό πενταετή παραγραφή, που αρχίζει από την τελεσιδικία της απόφασης και συγκεκριμένα έχει εκκινήσει το έτος 2011 και συμπληρώθηκε το έτος 2016.

7. Πρέπει εν προκειμένω να λεχθεί, παρότι δεν έχει υποστηριχθεί στην κρινόμενη αίτηση ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής η ειδική διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 2882/2001 (ΚΑΑΑ), διότι αυτή,

όπως προκύπτει από τη διατύπωσή της, αναφέρεται μόνο σε αξιώσεις των δικαιούχων της αποζημίωσης, δηλαδή αφορά μόνο όσους αξιώνουν κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα στην απαλλοτριούμενη έκταση, ενώ εξ άλλου στο άρθρο 18 παρ. 4 εδάφιο τέταρτο του ως άνω νόμου ρητά προβλέπεται ότι η απόφαση του δικαστηρίου με την οποία καθορίζεται η προσωρινή τιμή μονάδος αποτελεί, ως προς την είσπραξη της δικαστικής δαπάνης, εκτελεστό τίτλο (συνεπώς το ίδιο ισχύει και για την αμοιβή που επιδικάζεται με την απόφαση οριστικού καθορισμού της αποζημίωσης), επομένως διαχωρίζεται η δυνατότητα να επιδιωχθεί η είσπραξή της με τα μέσα της αναγκαστικής εκτέλεσης ήδη από το στάδιο αυτό, χωρίς να απαιτείται και η συντέλεση της απαλλοτρίωσης με την παρακατάθεση της αποζημίωσης..

8. Περαιτέρω, από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης αλλά και από όσα το αιτούν επικαλείται, δεν προκύπτει ότι από την κατά τα άνω έναρξη της παραγραφής από την τελεσιδικία της απόφασης οριστικού καθορισμού, διεκόπη αυτή με τη συνδρομή ενός από τους περιοριστικά αναφερόμενους λόγους στο άρθρο 93 του ν.2362/1995 (και στο ίδιου περιεχομένου άρθρο 143 του ν.4270/2014). Ειδικότερα, δεν έχει διακοπεί η παραγραφή της κρινόμενης απαίτησης με την επικαλούμενη από αυτό επίδοση στο Ελληνικό Δημόσιο του από 14-12-2016 Α'Απογράφου εκτελεστού της με αριθμό 294/2011 απόφασης Εφετείου Αιγαίου, καθότι τούτο εκδόθηκε για την είσπραξη των δικαστικών εξόδων και της δικηγορικής αμοιβής του παρασταθέντος δικηγόρου Θεσσαλονίκης, έχει χορηγηθεί στον ίδιο την 14-12-2016, όπως ρητά αναγράφεται στο σώμα αυτού, ενώ επίσης και η από 22-12-2016 εντολή, που έχει τεθεί επί του απογράφου προς επίδοσή του στο Ελληνικό Δημόσιο για την πληρωμή της απαίτησης αυτής, υπογράφεται μόνο από τον ίδιο δικηγόρο Θεσσαλονίκης και αφορά το δικό του μερίδιο της αμοιβής και δεν προκύπτει ότι έχει εκδοθεί προκειμένου να επισπευσθεί η εκτέλεση της 294/2011 απόφασης και για την είσπραξη των δικαστικών εξόδων και δικηγορικής αμοιβής του Δικηγορικού Συλλόγου Χίου.

9. Εξ άλλου, η καταβολή της απαίτησης κατά το ήμισυ προς τον δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης, μετά την έκδοση του γραμματίου παρακαταθήκης και την δημοσίευση στο ΦΕΚ της σχετικής ειδοποίηση παρακατάθεσης, δεν γεννά στο υπόχρεο προς αποζημίωση Ελληνικό Δημόσιο την υποχρέωση καταβολής του υπολοίπου μισού στον έτερο δανειστή, Δικηγορικό Σύλλογο Χίου, καθώς πρόκειται για χρηματική απαίτηση, συνεπώς διαιρετή παροχή, η οποία δημιουργεί κατ'ίσομοιρία ευθύνη και δικαίωμα για τον οφειλέτη και τον κάθε δανειστή αντίστοιχα

(βλέπ. ΑΠ 71/2012). Κατά συνέπεια, η διακοπή της παραγραφής που επήλθε για το μέρος της απαίτησης που αφορά τον δικαιούχο Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης, δεν καταλαμβάνει και τον άλλο δικαιούχο Δικηγορικό Σύλλογο Χίου, λόγω της αυτοτέλειας των δύο απαιτήσεων.

10. Ενόψει τούτων και μετά από συζήτηση μεταξύ των μελών του, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους - Τμήμα Β΄ γνωμοδότησε ομόφωνα, σύμφωνα με την εισήγηση, υπέρ της μη αποδοχής της εξεταζόμενης αίτησης, διότι η κρινόμενη απαίτηση του αιτούντος ΝΠΔΔ κατά του Ελληνικού Δημοσίου έχει υποπέσει στη πενταετή παραγραφή της παραγράφου 6 του άρθρου 90 του ισχύοντος, κατά τον κρίσιμο χρόνο, Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (ν.2362/1995), η οποία άρχισε με την τελεσιδικία της απόφασης το έτος 2011 και συμπληρώθηκε το έτος 2016, χωρίς να μεσολαβήσει ανασταλτική ή διακοπτική της παραγραφής πράξη.

Προς βεβαίωση των παραπάνω συντάχθηκε το Πρακτικό αυτό, το οποίο υπογράφεται νόμιμα.

Ο Πρόεδρος

Η Εισηγήτρια

Ψηφιακά υπογεγραμμένο
από CHRISTOS MITKIDIS
Ημερομηνία: 2025.11.07
12:56:36 EET

Ψηφιακά υπογεγραμμένο από MARIA
STAMELOU
Ημερομηνία: 2025.11.07 11:48:01 EET

Χρήστος Μητκίδης

Μαρία Σταμέλου

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αθήνα, 19.11.2025

ΕΓΚΡΙΝΕΤΑΙ

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Κ'
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ